

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 174/2022-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej [REDACTED], advokátom, [REDACTED], proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 22 Cb 18/2016-318 z 9. júna 2021 a rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 7 Cob 41/2021-410 zo 7. decembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 2. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a priznať jej náhradu trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) domáhala zaplataenia sumy 5 354,28 eur s príslušenstvom proti žalovanému z titulu dodania tovaru na základe kúpnej zmluvy.
3. V priebehu konania na súde prvej inštancie v rámci procesného útoku o svojich skutkových tvrdeniach sťažovateľka predložila listinné dôkazy potvrdzujúce tieto skutkové tvrdenia, ktoré tvorili súvislú reťaz, preukazovali jej vlastníctvo tovaru v oboch zásielkach a vylučovali dodanie jednej zo zásielok inou osobou.
4. Okresný súd rozsudkom č. k. 22 Cb 18/2016-318 z 9. júna 2021 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu sťažovateľky zamietol.

5. Sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. e) Civilného sporového poriadku [ďalej len „CSP“ (súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností)], § 365 ods. 1 písm. f) CSP (súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam), § 365 ods. 1 písm. h) CSP (rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci).

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 7Cob 41/2021-410 zo 7. decembra 2021 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, stotožňujúc sa v celom rozsahu so skutkovými zisteniami a s právnym posúdením veci. V odôvodnení svojho rozsudku sa oprel o tie isté dôkazy ako súd prvej inštancie bez toho, aby venoval pozornosť dôkazom, od ktorých sťažovateľka odvodzovala svoju skutkovú a právnu argumentáciu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Namietané porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy vidí sťažovateľka v arbitrárnosti a svojvôli napadnutých rozhodnutí.

8. Závery okresného súdu neboli podľa sťažovateľky prijaté na základe vykonaného dokazovania, ale na základe účelovej selekcie dôkazov, čo je v rozpore s kontradiktórnosťou konania. Rozsudok okresného súdu považuje sťažovateľka za prekvapivý, nepredvídateľný a arbitrárny. Posúdenie otázky, kto bol dodávateľom tovaru, malo zásadný význam, či už pre posúdenie existencie obchodného vzťahu, alebo pre posúdenie nároku z hľadiska bezdôvodného obohatenia. Odôvodnenie rozsudku okresného súdu je nedostatočné v tej miere, že nedáva uspokojivé odpovede na všetky rozhodujúce právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, potom odôvodnenie rozsudku krajského súdu možno taktiež považovať za nedostatočné a v konečnom dôsledku aj arbitrárne. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd pri odôvodňovaní rozsudku nepostupoval dôsledne, jej zásadnými námietkami a argumentáciou sa nezaoberal, zvolil formalistický až arbitrárny postup, čo má za následok porušenie označených práv sťažovateľky.

9. Sťažovateľkou produkované dôkazy, ktoré ani jeden zo súdov nebral do úvahy, jednoznačne vyvrátili tvrdenie žalovaného, že tovar mu dodala obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ]. Ani jeden zo súdov sa ani nepokúsil odstrániť rozpory, ktoré z vykonaného dokazovania vyplynuli a bez ktorých odstránenia nebolo možné poskytnúť spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov sťažovateľky.

10. Súd žalobu zamietol preto, že sťažovateľka nepreukázala existenciu obchodno-záväzkového vzťahu a nebolo ani preukázané, že sa na úkor sťažovateľky niekto obohatil, s čím sa stotožnil aj krajský súd.

11. Napriek tomu, že v rámci procesného útoku aj procesnej obrany sťažovateľka vyvrátila procesnú obranu žalovaného, že tovar mu dodala spoločnosť [REDAKOVANÉ], okresný súd sa tými dôkazmi preukazujúcimi jej skutkové tvrdenia vôbec nezaoberal. Závery okresného súdu aj súdu odvolacieho sú v rozpore s § 220 ods. 2 CSP, porušujú právo sťažovateľky na riadne odôvodnenie rozsudku, čo je porušením práva na spravodlivý proces. Ako aj z odôvodnenia rozhodnutia, aj z priebehu konania vyplýva, žalovaný v rámci svojej procesnej obrany ani

procesného útoku okrem dodacieho listu, ktorého pravosť sťažovateľka vyvrátila, žiadny dôkaz o svojom tvrdení nepredložil.

12. Sťažovateľka, naopak, preukázala, že žalovaný prevzal obidve zásielky tovaru a ich prevzatie potvrdil. Sťažovateľka tiež preukázala, že dodávateľom oboch zásielok bola ona, a to v okamihu, keď predložila listiny o tom, že [REDAKOVANÉ], nebola dodávateľom, čím vyvrátila pravosť a vierohodnosť žalovaným predloženého dodacieho listu. Závery oboch súdov v otázke dôkazného bremena sú preto svojvoľné (arbitrárne).

13. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že sťažovateľkou predložené dôkazy nepreukazujú uzavretie kúpnej zmluvy, a tak jeho závery k otázke bezdôvodného obohatenia sú z hľadiska § 451 Občianskeho zákonníka arbitrárne. Sťažovateľka preukázala, že žalovaný prevzal zásielku, preukázala, že osoba uvedená na dodacom liste nebola dodávateľom, a preto je nepochopiteľný a zmätočný záver okresného súdu, s ktorým sa krajský súd stotožnil. Ak podľa súdu sťažovateľka nepreukázala existenciu právneho vzťahu, nemôže vychádzať z toho, že žalovaný by mohol odstúpiť od zmluvy z dôvodov kvality. Ako z výpovede žalovaného vo vzťahu k [REDAKOVANÉ], vyplynulo, neboli dohodnuté kvalitatívne podmienky a z hľadiska záverov súdu sťažovateľka nepreukázala existenciu právneho vzťahu (kúpnej zmluvy). Od tejto zmluvy žalovaný odstupoval či mal odstúpiť. Súd sa podľa sťažovateľky pri dôkaznej núdzi žalovaného uchýlil k špekulatívnym záverom, že vrátenie tovaru [REDAKOVANÉ], vyplynulo z neprehľadnosti obchodnoprávnych vzťahov medzi sťažovateľkou a spoločnosťou [REDAKOVANÉ]. Tieto vzťahy ani neexistovali, pretože ak bol niekto v obchodnom vzťahu s touto obchodnou spoločnosťou, tak to bola [REDAKOVANÉ]. Závery okresného súdu vo vzťahu k otázke bezdôvodného obohatenia sú v extrémnom rozpore s vykonaným dokazovaním, počas ktorého sťažovateľka vyvrátila obranu žalovaného, že dodávateľom tovaru bola obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ].

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) rozsudkom okresného súdu a potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu, ktorými bola zamietnutá žaloba sťažovateľky proti žalovanému [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] o zaplatenie sumy 5 354,28 eur s príslušenstvom z titulu dodania tovaru.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom okresného súdu:

15. Ústavný súd stabilne vo svojej judikatúre týkajúcej sa otázky právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

16. Sťažovateľka mala k dispozícii na ochranu označených práv proti rozsudku okresného súdu riadny opravný prostriedok (odvolanie), ktorý aj využila. Príslušným súdom na poskytnutie ochrany proti namietanému porušeniu práv sťažovateľky bol v odvolacom konaní krajský súd. Ústavný súd

preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu, a preto ústavnú sťažnosť z tohto dôvodu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu:

17. Z už uvedenej sťažnostnej argumentácie sťažovateľky vyplýva, že táto vo svojej podstate uplatňuje v ústavnej sťažnosti podanej proti rozsudku krajského súdu dovolací dôvod zmätočnosti [§ 420 písm. f) CSP], za ktorý ústavný súd podľa svojej už stabilizovanej judikatúry považuje aj odôvodnenie rozhodnutia nezodpovedajúce kritériám základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru). Sťažovateľka namieta, že rozsudok krajského súdu je arbitrárnym a ústavne nekonformným rozhodnutím, ktoré neodpovedalo na jej zásadné argumenty. Sťažovateľka tiež vyčerpávajúcim spôsobom poukazuje na nesúlad medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi na jednej strane a vykonanými dôkazmi na strane druhej.

18. V tejto súvislosti je potrebné predovšetkým uviesť, že podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu princíp subsidiarity zakotvený v už citovanom čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

19. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

20. Ústavný súd štandardne vychádza z názoru, že na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci o ňom konať a rozhodnúť či splnenia iných zákonom ustanovených náležitostí je zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu – inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (m. m. I. ÚS 74/02, I. ÚS 115/02, I. ÚS 46/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že uvedené obdobne platí, aj pokiaľ ide o skúmanie prípustnosti návrhu na začatie dovolacieho konania, jeho opodstatnenosti a pod. Následkom toho sa ústavný súd pri posudzovaní otázky o prípustnosti dovolania v zásade obmedzuje, avšak pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je vždy

povinný preskúmať svoju vlastnú právomoc z hľadiska, či tejto právomoci nepredchádza právomoc iného súdu, ktorý by bol oprávnený sťažovateľovi poskytnúť ochranu pred namietaným porušením ním označovaných základných práv a slobôd.

21. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. V § 420 CSP sú taxatívne vypočítané procesné vady konania takého stupňa závažnosti, pre ktoré je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu v merite veci alebo rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP je tak založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie skončilo, prípadne ktorým sa rozhodlo v merite veci.

23. Obsah normatívneho textu v § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia ich práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý súdny proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva.

24. Z uvedeného vyplýva, že dovolacie konanie sa nenachádza mimo ústavného rámca ochrany základných práv a slobôd vrátane pravidiel spravodlivého súdneho konania podľa ústavy a dohovoru, a preto označené znenie § 420 písm. f) CSP je potrebné interpretovať v tom zmysle, že Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v dovolacom konaní má zákonom ustanovenú povinnosť posúdiť a následne rozhodnúť s ohľadom na obsah podaného dovolania, či v predchádzajúcich štádiách konania pred všeobecnými súdmi nedošlo k porušeniu základného práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces v rozsahu, v akom tomuto základnému právu poskytuje ochranu v rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd.

25. Meritórne preskúmanie relevantnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavným súdom v situácii, keď riadne nevyužila (ako vyplýva z obsahu ústavnej sťažnosti) právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý jej zákon účinne poskytoval, t. j. nepodala dovolanie z dôvodu vymedzeného v § 420 písm. f) CSP, hoci ho podať mohla a mala, by bolo porušením princípu subsidiarity ako kompetenčného princípu vymedzujúceho vzťah medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 728/2016). Zo sťažnostnej argumentácie sťažovateľky vyplýva, že právomoci ústavného súdu mala predchádzať právomoc najvyššieho súdu, pretože vzhľadom na obsahový prienik významu normatívneho textu uvedeného v § 420 písm. f) CSP a ústavným súdom judikovaného obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bola v danej situácii prípustnosť dovolania daná podľa § 420 písm. f) CSP, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd.

26. Skutočnosť, že sťažovateľka mala k dispozícii na ochranu označených práv proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré riadne nevyužila, založila dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti

v tejto časti ako neprípustnej podľa § 56 ods. 2 písm. d), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Pokiaľ sťažovateľka (aj keď to v ústavnej sťažnosti neuvádza) dovolanie podala, právomoci ústavného súdu predchádza právomoc najvyššieho súdu o takom dovolaní rozhodnúť, čo by podmienilo odmietnutie ústavnej sťažnosti pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. marca 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu